

SUOMEN[†]
EV. LUT.
KIRKKO

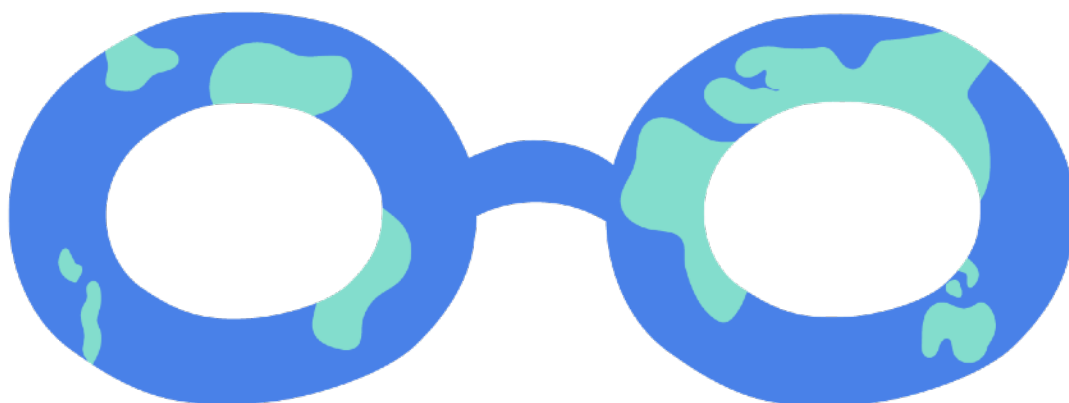

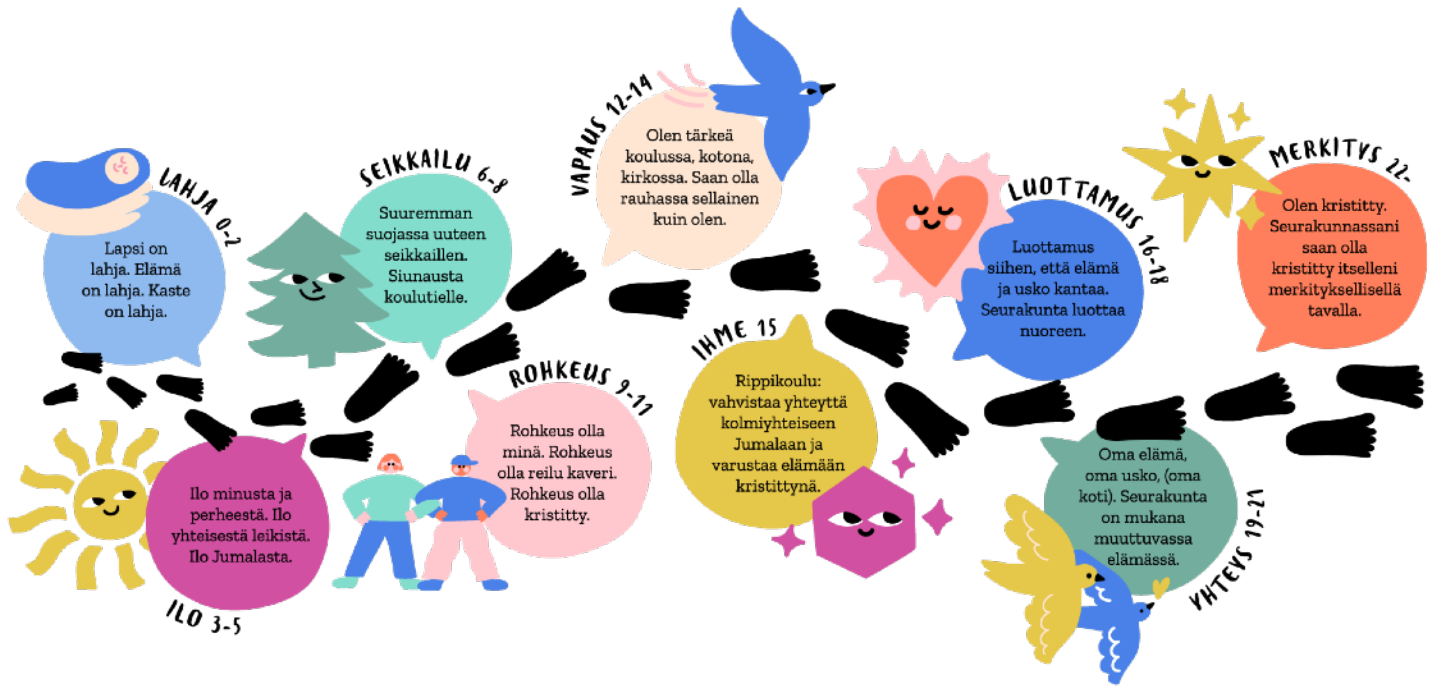
**Seurakunta vahvistamassa
9–11 –vuotiaan rohkeutta**

Sisällys

Johdanto	4
9-11-vuotiaat ydinajatus: Rohkeus	6
9-11 -vuotiaiden ajatuksia rohkeudesta	8
Rohkeus kulkee kotiin	9
Kymppiviestinnän kokonaisuus	11
Täyden kympin vanhempi ja kummi	12
Ydinviesti vanhemmille ja kummeille	12
Ideota vanhempien ja kummien kanssa toteutettaviksi	12
Ideota vanhemmuuden tukemiseksi	13
Yhteistyön mahdollisuudet	14
Kirkkovuosi ja jumalanpalveluselämä kympin silmin	15
Kirkkovuosi kotona	15
Seurakunnan viikoittainen jumalanpalvelus	15
Kymppien valmisteleva messu	15
Kymppitoiminnan monet muodot	16
Kymppisynttärät	16
Kymppitoiminta kerhomuotoisena	18
Kymppileiri tai -retkipäivä	18
Rohkeus-teemat kymppitoiminnassa	19
Orientoiva ryhmätyö Rohkeus-teemoista	19
Rohkeus-teemojen äärellä työskentely	20
1 Rohkeasti minä	21
Teeman keskeiset kysymykset	21
Vinkkejä työskentelyyn	22
Tutustuminen ja virittäytyminen	22
Työskentelyt	22
Kotitehtävä	22
2 Rohkeasti muiden kanssa	23
Teeman keskeiset kysymykset	23
Kristillisen uskon lähteellä	23
Toistuvat elementit	23
Vinkkejä työskentelyyn	24
Tutustuminen ja virittäytyminen	24

Työskentelyt	24
Kotitehtävä	24
3 Rohkeasti surullinen	25
Mitkä asiat tekevät kymmenenvuotiaan surulliseksi?	25
Teeman keskeiset kysymykset	25
Kristillisen uskon lähteellä	25
Toistuvat elementit	25
Vinkkejä työskentelyyn	26
Tutustuminen ja virittäytyminen	26
Työstäminen	26
Kotitehtävä	26
4 Rohkeasti iloinen	27
Teeman keskeiset kysymykset	27
Kristillisen uskon lähteellä	27
Toistuvat elementit	27
Vinkkejä työskentelyyn	27
Tutustuminen ja virittäytyminen	27
Työstäminen	28
Kotitehtävä	29
Rohkeus-ideoita teemallisiin kerhoihin	30
Hartauselämän kokonaiskaari	31
Toistuvat ja konkreettiset elementit	31
Esimerkkitoteutuksia kerhotoiminnassa	31
Sisällöt ja toteutusideat teemoittain	32
Kymppien oma messu	33
Messu valmistellaan ryhmissä	33
Messussa on hyvä olla mukana toiminnallisia elementtejä	34
Messun kaava	35

Johdanto

Tämä virikemateriaali on osa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Polku-toimintamallin kehittämistä.

Se syventää ja rikastaa [Polku – vauvasta aikuiseksi seurakunnan yhteydessä](#) -asiakirjaa Rohkeus-ikäkauden (9–11-vuotiaat) osalta. Materiaali antaa virikkeitä Rohkeus-teeman vahvistamiseen erityisesti 10-vuotiaiden elämässä ja seurakunnan toiminnassa heidän kanssaan. Ideoita voidaan soveltaa myös laajemmin 9–11-vuotiaiden kanssa.

Polun lähtökohtana on lapsen ja nuoren elämäntilanteet. Niihin etsitään seurakunnassa yhdessä uskon, toivon ja rakkauden näköaloja. 9–11-vuotiaiden kanssa kysellään, mitä on olla ihmisenä, kaverina ja kristittyinä, kun on jo isompi ja siirtyä ensimmäistä kertaa uudelle vuosikymmenelle. Kymmenen ikävuoden

täytyminen on merkittävä elämäntapahtuma, jota juhlitaan yhdessä perheen ja kummien kanssa. Iän lisääntyessä elämänpiiri ja omat valinnat lisääntyvät. Kymmenenvuotiaalla lapsella on monenlaisia kysymyksiä ja myös valmiuksia pohtia vastauksia niihin. Ikäkauden teemaksi onkin nostettu Rohkeus: rohkeus olla minä, reilu kaveri ja kristitty.

Kymmenenvuotiaiden kanssa elämän ja uskon peruskysymyksiä lähestytään lasten omien kokemusten ja ajatusten kautta, kokonaisvaltaisesti ja toiminnallisesti, tekemällä ja kokemalla oppien. Materiaalia kehittäessä on hyödynnetty Tanskan evankelis-luterilaisen kirkon 9–10-vuotiaille tarkoitetun minikonfirmander-toimintamallin (ns. minirippikoulu) perusajatuksia.

Rohkeus-ikäkauden suurin tapahtuma monissa seurakunnissa on kymppisynttärät. Tämä materiaali tarjoaa ideoita niin synttäreille kuin muuhun kymppitoimintaan. Kymppisynttäreiden lisäksi haluamme rohkaista kehittämään kymppitoimintaa, jossa lapset pääsevät pohtimaan laajemmin Rohkeus-teemoja: rohkeasti minä, rohkeasti muiden kanssa, rohkeasti surullinen ja rohkeasti iloinen.

Polku-sivustolle kootaan kaikki ikäkauteen liittyvät virikemateriaalit, esimerkiksi Ideoita kymppileiriin -materiaali ja myöhemmin julkaistavat Oot kymppi! -videot (ks. [9-11 – vuotiaat: Rohkeus](#)). Keväällä 2023 ilmestyy myös Rohkeasti kymppi -tehtäväkirja Lasten keskuksen kustantamana.

Kymppitoiminnalle on kehitetty visuaalinen ilme syksyllä 2022, jota on käytetty myös tässä materiaalissa. Kaikki visuaaliset elementit ja graafiset ohjeistukset löydät [kirkon mediapankista](#).

Rohkeus-ikäkauden teemoja ja tätä materiaalia on ollut kehittämässä vuonna

2021–2022 kehittäjäryhmä, Aino-Elina Kilpeläinen Kirkkohallituksesta, Anna Kärri STEP-koulutuksesta, Katri Vappula Kirkkohallituksesta, Mikko Wirtanen Tampereen seurakuntayhtymästä, Milla Korkalainen Hämeenlinna-Vanajan seurakunnasta sekä Teemu Kuivalainen, Eeva Liesilinna ja Horst Gripentrog Lohjan seurakunnasta.

Tekstin ovat toimittaneet Aino-Elina Kilpeläinen, Anna Kärri, Katri Vappula ja Mikko Wirtanen.

Ideoita, ajatuksia ja esimerkkejä Rohkeus-ikäryhmälle tarkoitetusta toiminnasta on kerätty myös ympäri Suomea seurakuntien työntekijöiltä. Lisäksi on kartoitettu Rohkeus-ikäisten lasten ajatuksia rohkeudesta.

Kehittäjäryhmä kiittää kaikkia työntekijöitä ja lapsia, jotka ovat pohtineet rohkeutta ja antaneet ideoita kymppitoiminnan kehittämiseen.

9–11-vuotiaat ydinajatus: ROHKEUS

9–11-vuotiaat elävät lapsuuden puoliväliä. He ovat lapsia ja kulkevat vielä perheensä mukana, mutta heidän taitonsa ja oma ajattelunsa kehittyy koko ajan. Siirryttäessä toiselle vuosikymmenelle oma ajattelu lisääntyy myös uskon kysymyksissä. Rooli seurakunnassa voi kasvaa ja vastuutehtävät lisääntyä.

ROHKEUS-TEEMA

Rohkeus-ikäkaudella kysellään, mitä on olla ja elää ihmisenä, kaverina ja kristittynä, kun on jo isompi ja siirtyy uudelle vuosikymmenelle. Lapsen kasvava elämänpiiri tuo myös tarpeen muodostaa asioihin omia merkityssuhteita: Mitä lapsi ajattelee syntymästä, kuolemasta, ystävydestä ja elämästä? Kaverit ja kaveruuden hyvät pelisäännöt ovat myös tärkeitä. Uskon aarreaditasta voi löytää elämän aineksia ja rohkeutta olla juuri minä, reilu kaveri ja kristitty.

UNELMIA TAVOITELTAVIKSI

- Lapsi saa seurakunnalta tukea ja kannustusta kasvaessaan isommaksi ja

siirtyessään toiselle vuosikymmenelle. Hän saa rohkeutta tiedosta, että on epätäydellisenäkin rakas Jumalalle ja läheisilleen.

- Lapsi saa pohtia kasteen ja uskon merkitystä ikätasolleen sopivalla tavalla. Hän hakee omia isomman lapsen kokemuksia, sanoituksia ja merkityssuhteita elämän tärkeisiin kysymyksiin. Merkitysten pohdinta rohkaisee elämään kristittynä sekä yhteisössä että omalla tavallaan. Kasteen mahdollisuutta pidetään esillä myönteisellä tavalla.
- Lapsi saa seurakunnassa halutessaan ottaa vastuuta ja itselleen sopivia tehtäviä.

AMMENNETTAVAA KRISTINUSKOSTA

Lapsella on seurakunnassa tilaa pohtia elämän suuria peruskysymyksiä (syntymä, elämä, kuolema, armo ja rakkaus) ja ammentaa kristinuskosta uskoa ja rohkeutta. Toisella vuosikymmenellä kristittynä eläminen vaikuttaa yhä enemmän myös tekoihin.

KASTE, EHTOOLLINEN JA JUMALANPALVELUS ROHKEUS-ikäKAUDELLA

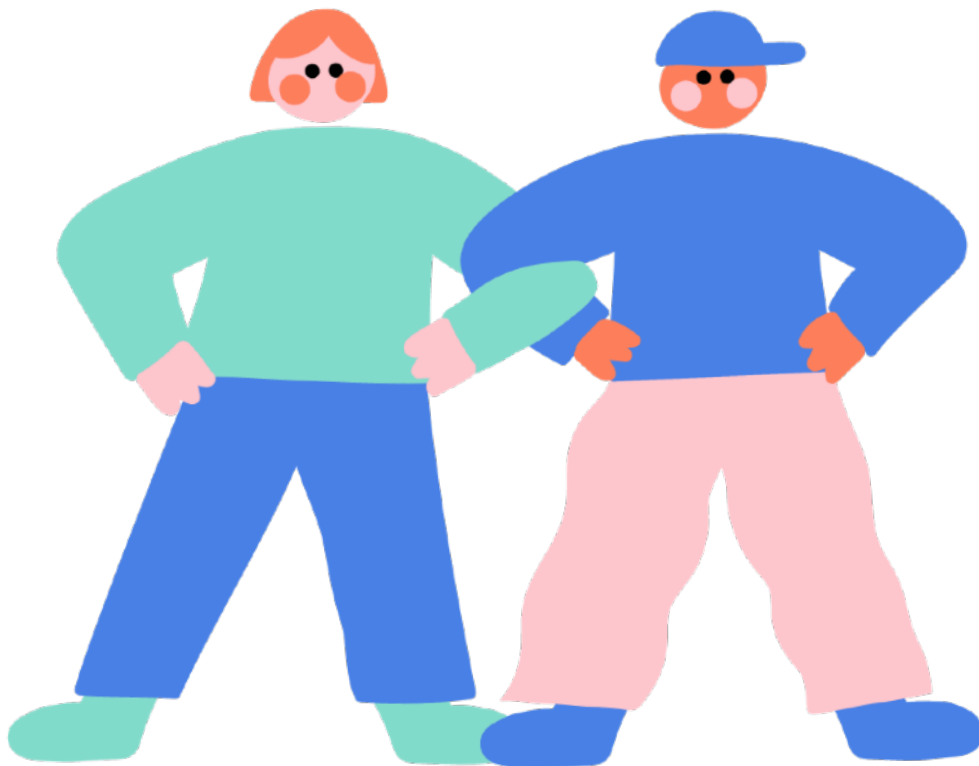
- Lapsi pohtii omaa uskoaan elämän peruskysymysten kautta ja saa rohkeutta elää kristittyinä.
- Lapsi tutustuu syvemmin kasteen ja ehtoollisen merkitykseen. Lapsi osallistuu ehtoolliselle.
- Lapsi osallistuu ikäistensä toimintaan yksin. Hän osallistuu perheensä kanssa messuun.
- Lapsi avustaa jumalanpalveluksen suunnittelussa ja toteutuksessa kavereiden kanssa.

RAAMATTU JA USKONTUNNUSTUS

Raamatun äärellä keskitytään Jeesukseen kuolemaan ja ylösnousemukseen sekä ihmisiin ja tapahtumiin, joiden kautta Jumala on toiminut Raamatun historiassa ja luonut rohkeutta. Kirkon uskosta nousevat elämän peruskysymykset: syntymä ja kuolema, hyvä ja paha, rakkaus ja viha, ystävyys ja petos ovat tärkeitä teemoja.

RUKOUS JA MUSIIKKI

Lapsi osaa hiljentyä ja rukoilla. Hän tuo rukoukseen itse tapoja ja sisältöjä omasta elämästään. Hän osaa rukoilla myös muiden, itselleen läheisten ja tuttujen asioiden puolesta. Lapsen osaamien virsien ja laulujen määrä kasvaa ja lapsi laulaa niitä myös omaehtoisesti.

Lähde: Polku. Vauvasta aikuiseksi seurakunnan yhteydessä. Kirkkohallitus. 2021.

9-11 -vuotiaiden ajatuksia rohkeudesta

Nämä noin kymmenenvuotiaiden ajatukset rohkeudesta on koottu eri puolilla Suomea leireillä kesällä 2021. Mitä on rohkeus?

Rohkeita tekoja,
esimerkiksi teltassa
yöpyminen tai
sukeltaminen

Taito ylittää
omat rajansa

Uusien asioiden
kokeilemista

Uskaltaa yrittää
parhaansa
hankalassa
tilanteessa

Uskaltaa olla
oma itsensä

Uskaltaa tehdä
itsestä pelottavia
asioita

Uskaltaa sanoa
omat
mielipiteensä

Uskaltaa
puolustaa toisia

Uskaltaa mennä
ulos sateeseen

Uskaltaa voittaa
pelkonsa

Uskaltaa sanoa,
jos on huolia

Uskaltaa kysyä
apua

Uskaltaa yrittää

Uskaltaa leikkiä
uuden kaverin
kanssa

Uskaltaa olla
erilainen

Rohkeus kulkee kotiin

YHTEYDENPIDON AJATUS

Rohkeus-ikävaiheessa noin kymmenenvuotiaille suunnattu toiminta ja viestintä tavoittaa laajasti kohderyhmää, usein lähes kokonaisen ikäluokan. Kymppisynttärät, kymppileirit ja muu toiminta ja etenkin niiden ympärille rakennettu viestintä toimivat Rohkeus-ikävaiheen lippulaivana. Viestinnän tueksi on tuotettu erilaisia visuaalisia materiaaleja, kuten julisteita, kutsukortteja, tarroja ja

somepohjia, jotka löytyvät kirkon mediapankista. Materiaalin viesti lapselle on: Oot kymppi! Olet arvokas juuri tuollaisena kuin olet. Ole rohkeasti oma itsesi!

Viestinnän tärkeimmät kohderyhmät

- Kymmenen vuotta täyttävät tai laajemmin Rohkeus-ikäiset (9–11-vuotiaat) lapset
- Vanhemmat ja sisarukset
- Kummit, isovanhemmat ja muut tärkeät aikuiset

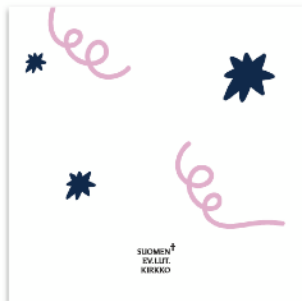
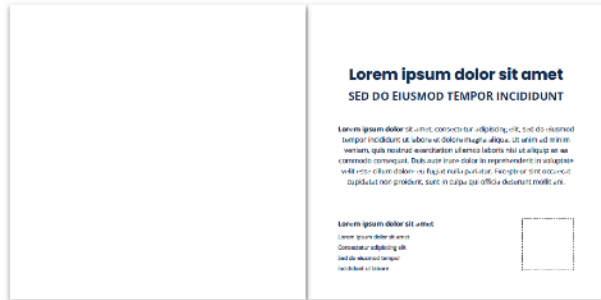
Tarrat

Sosiaalinen media

Kutsu

Juliste

Kymppiviestinnän kokonaisuus

Ennen

Onneksi olkoon, 10 vuotta elämää. Kutsu mukaan juhliin ja kymppitoimintaan. Vanhemmille oma viesti ja kutsu täyden kymppin vanhemmaksi iltaan tms.

Synttärijuhla

Kaikille kutsu synttärijuhlaan.

Toiminta/Leiri

Leirille tulijoille leirikirje. Muille oma viesti > linkki videoon ja toimintasivuille: rohkeus teema.

Messu

Leiriläisten vanhemmille: tule mukaan lapsesi valmistelevaan messuun. Muille kympeille: tervetuloa osallistumaan. Jatkoviestintää halukkaille. Kutsu esim. tulevan kauden muuhun toimintaan.

ENNEN

Kymppisynttäreistä on olemassa kuvia, tarinoita ja kokemuksia edellisvuosilta lehtijuttujen, somesisältöjen ja muiden kautta. Niitä voi käyttää synttäreistä viestimiseen ja kymmenenvuotiaiden onnitteluun.

KUTSU SYNTTÄRIJUHLAAN

Kutsuessa toimii suora viesti, kirje tai kortti lapselle ja vanhemmalle. Mikä on keskeinen viesti, joka halutaan välittää? On hyvä pohtia, miten huomioidaan ne, jotka eivät voi tai halua osallistua. Voisiko kymppisynttäreitä juhlaa kotona? Voisiko kotiin tarjota jotakin?

TOIMINTA

Voisiko kymppitoimintaan liittyviä kuvia, videoita tai tarinoita jakaa niille, jotka eivät osallistu leirille tai kerhotoimintaan? Mitä toimintaa kympeille on tarjolla verkossa? Onko esimerkiksi pelitoimintaa?

MESSU

Messu toteutetaan yhdessä kymmenenvuotiaiden kanssa. Sinne kutsutaan mukaan vanhempia ja kummeja sekä kaikkia kymmenenvuotiaita. Samalla voidaan tiedottaa muusta tulevasta toiminnasta.

Täyden kymppin vanhempi ja kummi

Seurakunnan kymppisynttärät ja kymppitoiminta tarjoavat mainion tilaisuuden olla yhteydessä myös lapsen vanhempiin ja kummeihin, lähettää heille vanhemmuudesta tai kummiudesta kiittävä viesti tai vaikka kutsu tulla juhlistamaan 10-vuotiaan vanhemmuutta tai kummiutta. Viesti "Oot kymppi" sopii myös kymmenenvuotiaan vanhemmalle, huoltajalle, kummille tai muille läheisille. Aikuisena saa rohkeasti olla omanlainen ja oma itsensä.

YDINVIESTI VANHEMMILLE JA KUMMEILLE

9–10-vuotiaan vanhempana oleminen on usein vanhemmuuden suvantovaihetta. Koulun aloittamisen aiheuttama elämänmuutos on vakiintunut ja murrosikä ei ole vielä päällä. On hyvä hetki kiinnittää huomioita onnistumisiin ja vahvistaa vanhemman rohkeutta olla omanlaisensa vanhempi. Vanhemmalle viestitään, että hän on täyden kymppin vanhempi: ollut kymmenen vuotta tämän lapsen vanhempana. Kaikki vanhemmat ovat erilaisia. "Täyden kymppin vanhempi" kertoo siitä, että jokainen vanhempi saa olla ylpeä omasta vanhemmuudestaan ja nostaa esiin niitä asioita, joissa on toiminut omasta mielestään hyvin ja onnistunut. Vastaavalla tavalla kummeille voidaan viestiä, että hän on täyden kymppin kummi juuri sellaisena kuin on.

IDEOITA VANHEMPIEN JA KUMMIEN KANSSA TOTEUTETTAVIKSI

- Askarrellaan vanhempien ja kummien kanssa "Täyden kymppin vanhempi/kummi" -pinssit
- Pidetään vanhempien ja kummien kanssa kakkutalkoot, joissa leivotaan yhdessä jättikakku lasten kymppisynttäreille ja tehdään koristeet tilaan. Samalla voidaan jutella siitä, mitä vanhemmat itselleen (seurakunnassa) toivoisivat.
- Tehdään vanhemmuuden kunniakirja itselle, puolisolle tai ystävälle. Kirjoitetaan siihen auki asioita, joista kunniakirja myönnetään. Ojennetaan kunniakirjat juhlallisesti vanhemmuudesta kiittäen ja juoden päälle juhlakahvit. Tämän voi tehdä myös kummeille.
- Toteutetaan palvelumuotoiluprojekti vanhempien tai kummien kanssa (ks. esim. Johanna Pohjantaival, Jäsenymmärrys muuttaa kaiken - Palvelumuotoilu seurakunnassa)
- Kohdataan lasten harrastusten ajan odottavat vanhemmat (myös muualla kuin seurakunnan tiloissa).
- Jaetaan kummien ja vanhempien kesken ideoita (fläppi/flinga tms), joita omien kymppien kanssa on tykännyt tehdä.

IDEOITA VANHEMMUUDEN TUKEMISEKSI

- Kutsutaan vanhemmat mukaan kymppisynttäreille tai kymppileirille yhteen päivään. Vanhemmille voi olla osittain omaa ohjelma, jossa voidaan keskittyä vanhempiin itseensä.
- Järjestetään vanhempienparkki esimerkiksi kerhon aikana. Parkissa on seurakunnan puolesta tavattavissa vastuuhenkilö (työntekijä tai vapaaehtoinen). Parkissa vanhempi voi hengähtää kahvikupin ääressä ja jutella muiden vanhempien kanssa. Samoin tarjolla voi olla tietoa muusta seurakunnan toiminnasta, esimerkiksi diakoniasta. Parkin toimintaa voi kehittää kävijöiden toiveiden pohjalta.
- Järjestetään vanhemmuutta tukeva luento ja keskusteluhetki. Myös etätoteutuksen mahdollisuutta kannattaa miettiä.
- Järjestetään perheleiri Rohkeus-ikäisille ja heidän vanhemmilleen.
- Järjestetään vertaistukiryhmiä tai -tilanteita
- Järjestetään vanhempia kannustava somekampanja. Esim. sellainen, jossa kannustetaan kehumaan jotakin itselle tuttua vanhempaa "Täyden kympin vanhempana".
- Kannustetaan vanhempia huolehtimaan omasta hyvinvoinnista tai tarjotaan parisuhteeseen tukea.
- Hyödynnetään vanhemmuuden palikoita eri tilanteissa.
- Järjestetään 10-vuotiaan lapsen elämään liittyvä info vanhemmille esimerkiksi kiusaamiseen, netin käyttöön tai pelaamiseen liittyvä.
- Keskustellaan vanhempien kanssa riittävän hyvistä vanhemmuudesta. Tämän voi toteuttaa vanhempien toiveiden mukaan etätoteutuksena tai paikan päälle kokoontuen. Keskustelun pohjustamiseksi ihmisiä pyydetään listaamaan asioita, joiden suhteen he miettivät hyvää vanhemmuutta. Ajatusta voi toiminnallistaa muokkaamalla asioita väitelauseiksi ja pyytämällä ihmiset liikkumaan nettipohjaan (esim.flinga) tai tilaan laitetuille kyllä ja ei -janoille. Puoliväliin ei voi jäädä. Valintojen jälkeen katsotaan miten vastaukset asettuvat ja keskustellaan, miksi kukin valitsi niin kuin valitsi.
- **Esimerkkejä työskentelyyn sopivista väitteistä:**
 - Hyvä vanhempi laittaa joka ilta 10-vuotiaalle lapselle lämpimän ruuan.
 - Hyvä vanhempi tarjoaa lapselleen välillä valmisruokaa, jotta ehtii puuhata hänen kanssaan jotain muuta
 - Hyvä vanhempi etsii 10-vuotiaalle sopivan harrastuksen
 - Hyvä vanhempi ei anna 10-vuotiaan käyttää niin paljon ruutuaikaa kuin lapsi itse haluaa
 - Hyvä vanhempi lukee lapsen kanssa iltaruokouksen tai iltatarinan

Yhteistyön mahdollisuudet

On hyvä kokoontua paikallisesti pohtimaan, minkälaisia yhteistyön mahdollisuuksia on toiminnan järjestämisessä Rohkeus-ikäisille lapsille. Esimerkiksi liikuntaseurojen tai partiolippukuntien kanssa voi suunnitella yhteisiä tapahtumia. Mitä kaikkea yhteistyötä koulun kanssa voi tehdä? Voisiko kymppisynttärit viettää jonakin vuonna koululla?

Aina seurakunnan ei tarvitse olla tapahtuman tai toiminnan pääjärjestäjä, eikä "pyörää tarvitse keksiä uudestaan". Alueella voi olla jo esim. kunnan tai järjestöjen järjestämiä toimintoja tai tapahtumia. Miten seurakunta voisi liittyä näihin, jo valmiina oleviin, juttuihin? Pienimmillään se voi olla sitä, että

seurakunnan työntekijöitä on tapahtumassa mukana kohtaamassa perheitä. Ja isoimmillaan taas seurakunta on yksi järjestäjistä.

Vanhemmuuden tuen yhteistyötä voi tehdä esimerkiksi paikallisen Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) paikallisyhdistyksen kanssa. MLL: nettisivut tarjoavat myös materiaalia ja virikkeitä vanhemmuuteen. (<https://www.mll.fi/vanhemmille/>)

Paikallisen Martta-yhdistyksen kanssa voi järjestää erilaisia kokkaus- ja leipomiskerhoja tai -iltoja. Martat voivat myös ottaa vastuulleen kokkikerhoja. ([Pikkukokkikerhot](#) | [Martat](#))

Kirkkovuosi ja jumalanpalvelus-elämä kymppin silmin

KIRKKOVUOSI KOTONA

9–11 –vuotias usein tuntee kristillisten juhlapyhien suomalaisia perinteitä ja hän alkaa liittyä niihin omalla toiminnallaan kotona: leipoen, askarrellen koristeita ja laulaen.

Vuoden kiertokulun ja juhlien kautta hahmottuu myös kristittyinä elämisen peruskysymykset ja lapsi saa muodostaa vastauksiaan niihin. Seurakunta voi tukea kouluikäisen elämistä kirkkovuoden juhlissa kouluyhteistyön, kerhotoiminnan, perhetapahtumien ja erilaisen viestinnän kautta.

Perheet ja kouluikäiset itsensä tavoitetaan parhaiten digitaalisen viestinnän kautta. Somessa voi jakaa kouluikäisten perheille sopivia videoita esimerkiksi jouluseimen askartelusta, pääsiäisen juhlaruokien valmistelusta tai pyhäinpäivän kynttiläretkestä hautausmaalle. Juhlapyhiin liittyviä kertomuksia, rukouksia ja lauluja voi tarjota perheille videoiden lisäksi myös podcasteina.

SEURAKUNNAN VIIKOITTAINEN JUMALANPALVELUS

Seurakunnan jokaisen jumalanpalveluksen tulisi olla sellainen, että kymmenenvuotias löytää sieltä oman paikkansa ja kokee tulleen itselleen merkitykselliseen tilaan ja tilanteeseen.

Kouluikäisen lapsen on luontevaa lähestyä asioita konkretian, tunnelman ja tekemisen kautta. Osa lapsista osallistuu mielellään myös vastuunkantajina, jolloin kirkkokioskin kaltainen mahdollisuus valita itselleen tehtäviä messusta avaa heille osallistumisen ovia. Kirkkokioskista lapsi voi hakea itselleen vapaaehtoistehtävän ennen messua. Tehtävät voivat olla esimerkiksi kolehdin keräämistä, tekstien lukua tai ehtoollisavustajana toimimista.

KYMPPIEN VALMISTELEMA MESSU

Kymppitoiminnan kokonaisuuteen voi kuulua kymmenvuotiaiden valmisteleva ja toteuttama seurakunnan yhteinen messu. Lapset voivat aikuisen tuella suunnitella lähes kaikkea messuun liittyvää: kirkkotilaa, rukouksia, saarnan sisältöä ja virsiä. He voivat myös toimia messussa tehtävissä eri osien toteuttajina tervetulotoivottajista ehtoollisavustajiin saakka.

Messun valmistelu voidaan tehdä osana seurakunnan kymppitoimintaa esimerkiksi kymppileirillä, jos sellainen järjestetään, tai kerhoissa. Vaihtoehtoisesti messun valmistelua varten voidaan koota ihan oma porukka. Vanhemmat ja kummit kutsutaan tietysti osaksi kirkkokansaa.

VINKKI!

Yhden tavan toteuttaa messua kymppien kanssa löydät tämän materiaalin lopusta.

Kymppitoiminnan monet muodot

Kymppisynttärarit ovat monen seurakunnan tähtituote. Ne kokoavat usein koko ikäluokan, myös heitä, jotka eivät ole kirkon jäseniä. Parhaimmillaan kymppitoiminta ei ole yksittäinen pistemäinen juhla, vaan huolella mietitty viestien, kutsujen ja kokoontuvan toiminnan ketju, joka rippikoulun tavoin tavoittaa kattavasti sekä vahvistaa lapsen siirtymää toiselle vuosikymmenelle ja elämää hitusen vanhempana kristittynä.

Kymppitoiminnan kokonaisuus voi pitää sisällään esimerkiksi seuraavat osat:

- Viestinnän kokonaisuus kympeille ja heidän perheilleen
- Kymppisynttärarit
- Kymppileiri, -teemapäivät, -retket, kerho kympeille **tai** tavalliseen kerhotoimintaan liitetyt teemasisällöt
- Kymmenenvuotiaiden toteuttama messu

Kymppisynttärarit

Mitä voisi olla?

- Synttärrikortti kaikille. Onnittelu ja kontakti sekä juhlan ennakkoinfo. Suoraan kymmenenvuotiaille. Avoin kutsu: voit ottaa samanikäisen kaverisi mukaan
- 10-synttär juhla. Ikäkauden kokoava tapahtuma, toimintamahdollisuus perheelle, juhla. 10-vuotiaat, perheet ja kaverit.
- 10-synttär jumalanpalvelus + perhetapahtuma
- Samalla voidaan kutsua esimerkiksi kymppileirille.

Miksi tehdään?

- Saadaan kontakti kaikkiin alueen 10-vuotiaisiin (myös sellaisiin perheisiin, joiden lapsia ei ole kastettu)
- Juhlitaan lapselle tärkeää virstanpylvästä, tarjotaan perheille tilaa juhlaan tai edullisempi mahdollisuus päästä juhlimaan esimerkiksi huvipuistoon

Pohdittavaa

- Voisiko osana synttäreitä olla kirkkohetki tai jumalanpalvelus?
- Miten huomioidaan lasten osallisuus valmisteluista ja juhlasta?

SEURAKUNNAN TYÖNTEKIJÖIDEN KOKEMUKSIA HYVISTÄ KYMPPISYNTTÄREISTÄ (KOOTTU KIRKON KASVATUKSEN PÄIVILLÄ 2022)

LASTEN OSALLISUUS

- Sellaiset synttärarit ovat hyvät, joilla lapset tulevat kohdatuiksi ja joiden sisältöihin he saavat itse vaikuttaa.
- Hyvät synttärarit osallistavat lapsia ja toiminnassa huomioidaan kaikenlaiset lapset

VIESTINTÄ

- Mainostus henkilökohtaisesti ja koulun seinällä
- Kutsutaan omalla nimellä tulevilla kortilla. Koko perhe saa tulla mukaan.
- Yhteismainostus useammista kymppisynttäreistä, joista osallistujia voi valita itselleen sopivimmat.
- Selkeä somemainonta lisää osallistujia
- Kymppisynttäreillä kutsutaan mukaan leireille ja syksyn toimintaan
- Koko perhe kutsutaan kymppijuhlaan

TOIMINTAIDEOITA

- Perhemessu, ruokailu, kakkutarjoilu ja toimintapisteitä seurakuntatalolla
- Kymppisynttärarit joulukirkon yhteydessä
- Laulua, rastirata, kakkutarjoilu ja pieni lahja
- Yhteistyömahdollisuudet: kymppijuhlat koulussa (esimerkiksi konsertti)
- Esiintyjä, esimerkiksi Pekka Laukkanen Trio, Taika-Petteri tai Kiisi Isotalo

- Seppo.io-pelin hyödyntäminen synttäreillä
- Temppurata
- Perinteisiä synttärileikkejä
- Lauantaitapahtuma: konsertti, toimintapisteitä ja herkkutarjoilu
- Retki laavulle, makkaranpaistoa, luonnon havainnointia ja hartaus
- Opiskelijat järjestävät kymppisynttärarit osana opintojaan
- Näytelmä, toimintapisteet, bändi
- Liikettä, leikkiä, musiikkia ja herkuja
- Iltatapahtuma, johon kutsutan koko perhe
- Kymppisynttärarit huvipuistossa

LAHJAIDEOITA

- tuubihuivi seurakunnan logolla
- yllätyspussukka
- heijastin
- seurakunnan vapaaehtoisten neulomat villasukat
- avaimenperä
- Raamatunkertomukseen liittyvä lammaspehmolelu
- herkkupussi, johon saa itse valita herkut
- otsalamppu, joka yhdistyy hartauden teemaan
- yhdessä tekeminen lahjojen sijaan

Kymppitoiminta kerhomuotoisena

Mitä voisi olla?

- Periodikerho kymmenenvuotiaille
- Pop up -toimintaa Rohkeus-ikäisille
- Rohkeus-teemojen käsittelyä kouluikäisten kerhotoiminnassa
- Tee-se-itse -kerho, jonka lapset suunnittelevat
- Monitoimirohkeuskerho vaihtelevilla teemoilla: esimerkiksi kokkaus, liikunta, askartelu, lautapeli. Kerhossa voi kokeilla rohkeasti sellaistaikin, mikä ei ole aiemmin ollut ihan oma juttu

Miksi tehdään?

- Seurakunta on toiminnan kautta läsnä lasten elämässä. Toiminta tarjoaa mahdollisuuden kysyä ja ihmetellä yhdessä kristinuskon sisältöjä.
- Toiminta tarjoaa lapsille edullisen harrastuksen.

Pohdittavaa

- Onko toimintaan sitouduttava? Onko toiminta avointa eli saako tulla mukaan kesken vuoden?
- Miten lapset pääsevät vaikuttamaan?
- Kenen tarpeisiin toimintaa järjestetään?
- Miten kohderyhmän lapset saadaan tietoisiksi ja innostumaan toiminnasta?
- Minkälainen toiminta palvelee perheitä? Miten perheet saadaan mukaan toimintaan?
- Miten voidaan tehdä yhteistyötä koulujen kanssa?
- Miten kymppitoiminta suhteutuu myöhempään kasvatustoimintaan, esimerkiksi rippikouluun?
- Miten toimintaa saataisiin sidottua muuhun seurakunnan kasvatus- ja jumalanpalvelustoimintaan?
- Miten muu kouluikäisten kerhotoiminta voidaan kytkeä malliin?

- Miten vanhemmat, kummit ja sisarukset voisivat olla mukana toiminnassa?

Kymppileiri tai -retkipäivä

Mitä voisi olla?

- Leiri loma-aikaan tai viikonloppuleiri kymmenenvuotiaille
- Kymppiretki eräretkiperiaatteella
- Suurleiri kaikille kymmenenvuotiaille tai Rohkeus-ikäisille (9-11 -vuotiaat)

Miksi tehdään?

- Seurakunta on leirin kautta läsnä lasten elämässä. Leiri tarjoaa mahdollisuuden kysyä ja ihmetellä yhdessä kristinuskon sisältöjä.

Pohdittavaa

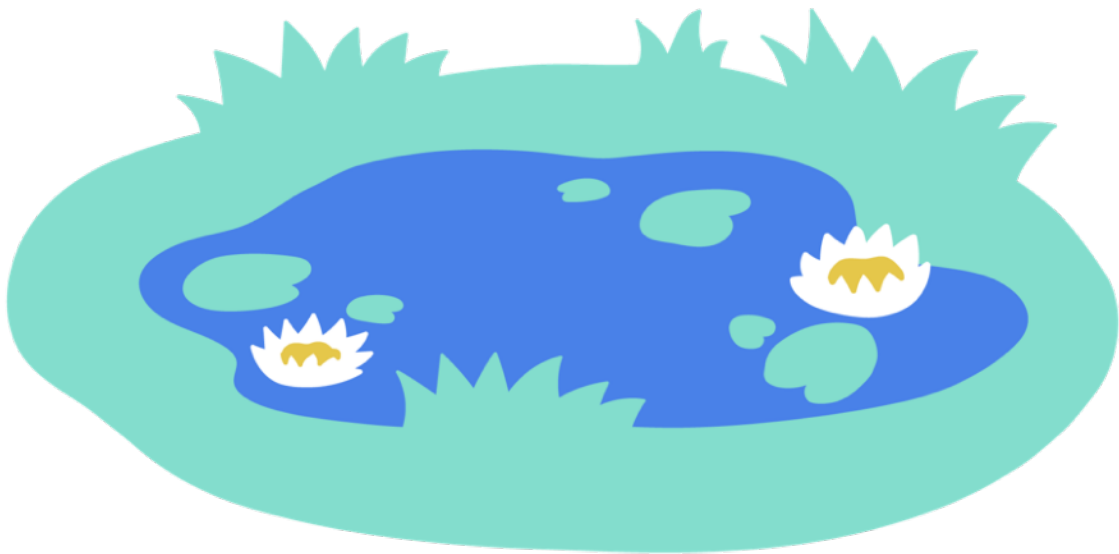
- Pienemmissä seurakunnissa kymmenenvuotiaita voidaan kutsua mukaan muuhun kouluikäisten leiritoimintaan.
- Voisivatko kummit olla mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa leiriä?
- Miten kymmenenvuotiaat voisivat olla mukana suunnittelemassa leiriä?
- **Kymppileirin työskentelyihin on tehty [ideoita kymppileiriin -materiaali](#).**

Rohkeus-teemat kymppitoiminnassa

Polun jokaisella ikäkaudella pyritään rakentamaan suhdetta kristilliseen uskoon, jota kuvataan lähteenä. Kymppitoiminta kutsuu uskon lähteelle neljän rohkeutta avaavan teemakokonaisuuden muodossa. Teemat ovat:

Rohkeasti minä
Rohkeasti muiden kanssa
Rohkeasti surullinen
Rohkeasti iloinen

Teemat kytkevät yhteen lapsen elämänskysymyksiä ja kristinuskon sisältöjä. Tämä vahvistaa kymmenvuotiaan rohkeutta olla oma itsensä, hyvä kaveri ja kristitty.

Teemoja käsitellään lasten kanssa ikäkaudelle tyypillisillä tavoilla: tekemällä ja pohtimalla yhdessä. Myös viestinnälliset materiaalit voivat houkutella lasta pohtimaan tai toimimaan teemojen äärellä.

ORIENTOIVA RYHMÄTYÖ ROHKEUS-TEEMOISTA

Ryhmätyön kautta ohjaajat saavat tietoa siitä, mitä ajatuksia ja kysymyksiä lapsiryhmällä liittyy neljään Rohkeus-teemaan.

Ryhmätyön kulku:

Tässä ryhmätyöskentelyssä pohditaan rohkeutta. Jokainen osallistuja saa itse päättää, kuinka paljon haluaa kertoa omista ajatuksistaan.

Kirjoitetaan isoille fläppipapereille kysymykset (yksi kysymys / paperi). Jokaisella ryhmällä voi olla oma kysymys pohdittavanaan tai ryhmät voivat kiertää paperilta toiselle ja vastata useampaan kysymykseen. Ohjaaja valitsee, mitä kysymyksiä käytetään. Työskentelyn voi rakentaa myös rastiradaksi.

Kysymyksiin vastataan kirjoittamalla, piirtämällä tai leikkaamalla lehdistä kuvia. On myös mahdollista käyttää muovailuvahaa, legoja, luonnonmateriaaleja tai tehdä kollaasityöskentely erilaisista materiaaleista. Ohjaaja päättää etukäteen, mitä vaihtoehtoja lapsille tarjotaan.

Kysymykset:

- Mitä on rohkeus?
- Mitä rohkeus näyttää?
- Millainen on rohkea ihminen (lapsi/ aikuinen)?

- Mihin asioihin sinun ikäisesi tarvitsee rohkeutta?
- Mistä sinun ikäisesi saa rohkeutta?
- Mitkä asiat tuovat sinun ikäisesi iloa?
- Mitkä asiat tekevät sinun ikäisesi surullisiksi?
- Millainen on hyvä kaveri?

Työskentelyn tuotoksista voi ottaa valokuvia talteen viestintää ja toiminnan suunnittelua varten. Ryhmätyön tuotoksia voidaan käyttää myös eri teemoihin virittäytymisessä.

ROHKEUS-TEEMOJEN ÄÄRELLÄ TYÖSKENTELY

Seuraavien otsikoiden alle on teemoittain koottu esimerkkejä kymppitoiminnan tapaamisten työskentelyistä. Vinkkejä on tarkoitus soveltaa ja kehittää niiden avulla omalle ryhmälle sopivia työskentelyjä. **Lisää työskentelyideoita löytyy aiemmin julkaistusta [Ideoita kymppileiriin](#) -materiaalista.**

Jokaiseen teemaan on suunniteltu myös hartaudellinen osio. Ne löytyvät teemojen jälkeen omana kokonaisuutenaan.

1 Rohkeasti minä

TEEMAN KESKEISET KYSYMYKSET

- Kuka minä olen? Kelpaanko minä?
- Miksi on tärkeää olla sellainen kuin on (vaikka se voi olla vaikeaa)?
- Miksi on tärkeää hyväksyä toinen sellainen kuin hän on? Pitääkö kaikki hyväksyä sellaisena kuin he ovat?

Kristinuskon näkökulma: Jumala on luonut jokaisen arvokkaaksi ja ainutlaatuiseksi. Kaikki me mietimme, millaisia olemme. Jumalalle kelpaa jokainen juuri sellaisena kuin on. Kasteessa jokainen kutsutaan omalla nimellä Jumalan lapseksi.

Kristillisen uskon lähteellä

- Kastemusiikki, esimerkiksi virsi 492
- Raamattu: Jes. 43:1, psalmi 139, Jeesuksen kaste, lasten evankeliumi

- Kasteen muistaminen, keskustelu myös kastamattomuudesta
- Isä meidän -rukous

Toistuvat elementit

Ensimmäisellä kerralla jokainen lapsi saa itselleen minäkynttilän. Se on valkoinen pöytäkynttilä, jota voi koristella kynttiläkynillä tai värillisillä vahalevyillä. Kynttilää koristellaan ja täydennetään jokaisen teeman äärellä lisää. Ensimmäisellä kerralla kynttilään tehdään kuvia siitä, millainen ihme lapsi on. Voi pohtia esimerkiksi, millaiset asiat ovat lapselle tärkeitä, millaisista asioista hänet tunnistaa ja millainen hän on. Koristelun alkuun voidaan lukea Psalmi 139. Siitä voi myös herättää keskustelua lasten kanssa. Tuo psalmi on voitu lukea kastejuhlassa.

VINKKEJÄ TYÖSKENTELYYN

Tutustuminen ja virittäytyminen

Kaikki, jotka...

Leikkiä leikitään tutun leikin, hedelmäsalaatin, säännöillä. Leikissä tehdään tuoleista iso piiri, jossa on yksi tuoli vähemmän kuin leikkijöitä. Pihalla ollessa jokaiselle merkataan oma paikka esimerkiksi piirtämällä maahan ympyrä.

Ilman paikkaa oleva käy piirin keskelle ja sanoo "kaikki, jotka..." ja jatkaa lausetta tekemistä tai osaamista kuvaavalla asialla. Esimerkiksi: "Kaikki, jotka osaavat hyppiä yhdellä jalalla, vaihtakaa paikkaa!" Kaikki, jotka osaavat tämän taidon nousevat ylös ja vaihtavat paikkaa. Keskellä oleva yrittää päästä ringissä olevalle tyhjälle paikalle.

Leikin edetessä leikinjohtaja vaihtaa teemaa tekemisestä luonteenpiirteisiin tai esimerkiksi itselle vaikeisiin asioihin. Leikin lopuksi voidaan jutella siitä, kuinka itse kukin meistä on erilainen, oikeastaan aika ihme.

Työskentelyt

Juliste omasta itsestä

Tehdään juliste omasta itsestä. Julisteen saa tehdä sellaiseksi kuin itse haluaa, koska on kyse omasta itsestä. Julisteesta tulisi löytyä vastaukset seuraaviin kysymyksiin

- Mitkä ovat vahvuuteni?
- Minulle tärkeitä asioita?
- Millainen olen?
- Mitä haluan oppia?

Kollaasityöskentely

Materiaaleina esimerkiksi kartonkeja, lehtileikkeitä, tusseja, kuvia
Tehdään kollaasi "Minä nyt vuonna 20XX" ja toinen kollaasi "Minä viiden vuoden päästä"

- Mistä haaveilen?
- Mitä toivon, että 5 vuoden päästä on elämässäni?
- Mikä minua jännittää nyt? Entä 5 vuoden päästä?

Hyvän olon aarrekartta

Tarvitaan iso paperi (esim. A3), sakset, liimaa, lehtiä, joita voi leikellä, värikyniä, tusseja.

- Ohjeistus: Pohtikaa, millaisista asioista tulee hyvä olo. Asiat voivat olla pieniä tai isoja, liittyä arkeen tai juhlaan. Hyvä olo voi olla mielen tai ruumiin hyvää oloa. Ne voivat liittyä vauhtiin ja jännitykseen tai vaikka asioihin, joista tulee rauhan ja turvan tunne.
- Leikataan lehdistä kuvia ja tekstejä asioista, joista tulee hyvä olo itselle.
- Sommitellaan leikatut kuvat ja tekstit paperille kokonaisuudeksi. Liimataan ne paikoilleen.
- Karttaan voi myös piirtää itselle tärkeitä asioita.
- Hyvän olon aarrekartan voi laittaa kotona sopivaan paikkaan. Kun kaipaa hyvää oloa, voi palata aarrekartan luo saamaan vinkkejä.

KOTITEHTÄVÄ

Jos sinut on kastettu, muistele kastejuhlaa vanhempiesi kanssa. Etsi siihen liittyviä tavaroita tai valokuvia. Soita tai lähetä viesti kummeille.

2 Rohkeasti muiden kanssa

MILLAINEN ON HYVÄ KAVERI
KYMMENTÄVUOTIAIDEN MIELESTÄ?

Ystävällinen
Luottava
Ei jätä yksin tai kiusaa
Hauska, huumorintajuinen
Avulias
Rehellinen
Kiltti

Rohkea
Kannustava
Antaa omaa aikaa
Ymmärtäväinen
Leikkii kaikkien kanssa
Kuuntelee ja kannustaa

TEEMAN KESKEISET KYSYMYKSET

- Ketkä ovat sinulle tärkeitä ihmisiä?
- Millainen on hyvä kaveri? Miksi välillä on vaikeaa olla hyvä kaveri?
- Miltä tuntuu pyytää anteeksi? Miltä tuntuu saada anteeksi? Miltä tuntuu antaa anteeksi?

Kristinuskon näkökulma: Kaikki ovat yhtä arvokkaita. Jumala antaa anteeksi. Ehtoollinen on yhteyden, rakkauden ja anteeksiannon ateria.

Kristillisen uskon lähteellä

- Kultainen sääntö, rakkauden kaksoiskäsky
- Raamatusta esimerkiksi Jaakob ja Esau, Joosef ja kateelliset veljet, Daavid ja

Jonatan, Ruut, Laupias samarialainen, Jeesus kaikkien ystävänä: Sakkeus, Martta ja Maria

- Isä meidän -rukous: "Anna meille anteeksi niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet"
- Ystävyyden ikoni

Toistuvat elementit

Ensimmäisellä kerralla tehtyyn minäkynttilään lisätään läheisiin ja ystävyyteen liittyviä kuvia tai koristeita. Ketkä ovat minulle tärkeitä ihmisiä elämässäni? Mitä ystävyys minulle merkitsee?

VINKKEJÄ TYÖSKENTELYYN

Tutustuminen ja virittäytyminen

Järjestäydy jonoon mahdollisimman nopeasti

- Ikäjärjestyksen
- Pituuden
- Kotiosoitteen numeron mukaan
- Etunimen aakkosjärjestyksen mukaan
- Sukunimen pituuden mukaan
- Sisarusten määrän mukaan

Työskentelyt

Huoneentaulu kultaisesta säännöstä

Askarrellaan kultaisesta säännöstä huoneentaulu. "Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille." (Matt.7:12) Tauluun voi kirjoittaa tai piirtää, millaisia asioita haluaisi muiden tekevän itselle. Keskustellaan yhdessä, miten toisia voi kohdella hyvin.

- Keskustelussa on hyvä jutella myös siitä, että vaikka itsestä joku asia on ihan hyvä juttu, ei se ole välttämättä sitä toisen mielestä. Kultaiseen sääntöön liittyy myös se, että kukaan ei toivoisi itseään kohdeltavan ikävällä tavalla.

Leivotaan muille iloksi

Leivotaan esimerkiksi ystävänpäivän leivokset tai keksit. Voidaan sopia, kenelle leipomukset annetaan. Viekö jokainen osallistuja leivoksen omalle ystävälleen? Vai ilahdutetaanko leivonnaisilla esimerkiksi alueen palvelutalon asukkaita?

Anteeksi-sanan pohdintaa

Isä meidän -rukouksen pyyntö liittyy ystävyyteen: "Anna meille anteeksi niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet." Keskustellaan tai kirjoitetaan fläppipapereille, miltä tuntuu pyytää anteeksi, miltä tuntuu saada anteeksi ja miltä tuntuu antaa anteeksi. Voidaan

tehdä ryhmissä myös pieniä näytelmiä anteeksipyyttämisestä ja anteeksi-antamisesta. Keskustellaan Isä meidän -rukouksen anteeksiantoon liittyvästä kohdasta: mitä se oikein tarkoittaa?

KOTITEHTÄVÄ

Kannusta kaveria. Kerro hänelle, mistä hänessä tykkäät ja missä hän on mielestäsi hyvä.

3 Rohkeasti surullinen

TEEMAN KESKEISET KYSYMYKSET

- Mitkä kaikki asiat tuottavat surua? Mitä eroa on surulla ja ikävällä?
- Saako surun näyttää muille?
- Mikä auttaa surussa?

Kristinuskon näkökulma:

Kuolema ja ikuisen elämän toivo. Rukous, esimerkiksi Isä meidän, tuo lohtua ja auttaa hankalissa tilanteissa.

Kristillisen uskon lähteellä

- Kiirastorstai, pitkäperjantai ja pääsiäinen, pyhäinpäivä
- Ehtoollinen
- Raamattu: Job, psalmi 23, Jairoksen tytär, viimeinen ateria, pääsiäiskertomukset, Emmauksentien kulkijat, Joh 3:16

Toistuvat elementit

Jatketaan minäkynttilän koristelemista. Askarrellaan kynttilään asioita, jotka tuovat lohdutusta, ja keskustellaan teemasta. Kasteessa sytytetään kynttilä. Haudalle sytytetään kynttilä. Niillä on sama viesti: kristityn elämässä usko ja toivo kantavat kasteesta kuolemankin yli. Tässä voisi myös muistaa, mitä kasteessa lausutaan kastekynttilää sytyttäessä.

”Jeesus sanoo: »Minä olen maailman valo. Se, joka seuraa minua, ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo.» (Joh. 8:12.)”

VINKKEJÄ TYÖSKENTELYYN

Tutustuminen ja virittäytyminen

Missä tunteet tuntuvat?

Piirretään hahmon ääriviivat rullapaperille ja väritetään eri väreillä, missä mikäkin tunne tuntuu kehossa. Kaikki saavat värittää oman näkemyksensä. Voidaan myös keskustella, mitkä asiat synnyttävät erilaisia tunteita. Mitkä asiat tekevät surullisiksi?

Työstäminen

Keskustelu hautajaisista

Katsotaan kuvaa hautajaisista. Keskustellaan mitä kuvassa tapahtuu. Onko lapsilla kokemusta vastaavista tilanteista? Millaisia tunteita kuvaan liittyy? Onko joku kokenut läheisen menetyksen? Mitä tapahtuu, kun kuolee? Mitä tapahtuu kuoleman jälkeen? Tämän ikäryhmän lapset ovat usein konkreettisia ajattelussaan ja ymmärtävät biologisen kuoleman. Lapsilla voi olla moninaisia ajatuksia siitä, mitä tapahtuu kuoleman jälkeen, ja usein he ovat kiinnostuneita kuulemaan toisten näkemyksiä.

Lohtulaatikon askarteleminen

Tehdään lohtutaulu tai -laatikko, johon voi aina palata, kun on surullinen tai tarvitsee lohdutusta. Jokainen voi pohtia, mikä itseä lohduttaa, ja piirtää, askarrella tai koota sellaisia asioita.

Kärsimysnäytelmän tekeminen

Tutustutaan Raamatun pääsiäiskertomuksiin. Ne eivät pääty kuolemaan, vaan ylösnousemukseen ja uuteen alkuun. Silti myös Jeesuksella oli monenlaisia inhimillisiä tunteita, kun hän rukoi ennen kuolemaansa Getsemanessa.

Eläydytään kiirastorstain, pitkäperjantain ja pääsiäisaamun tapahtumiin tekemällä niistä ryhmän oma kärsimysnäytelmä. Kuka on milläkin paikalla? Minkälaista rekvisiittaa tarvitaan?

Jos aikaa on, pääsiäiskertomusten avulla voidaan käsitellä lasten elämän surun aiheita, esimerkiksi luopumista, pettymystä tai petetyksi tulemistä. Miksi aina ei mene niin kuin itse on ajatellut? Miten pääsee pettymyksestä yli? Mistä voi löytää lohdutusta?

Ehtoollisleivän leipominen

Katsotaan valmiita ehtoollisleipiä. Mikä kuva niissä on? Mitä krusifiksi kertoo ehtoollisen ajatuksesta? Eri puolilla maailmaa on erilaisia ehtoollisperinteitä. Ehtoollisessa voidaan käyttää tavallista happamatonta leipää ja vaikka rypälemehua. Tavallinen leipä muuttuu ehtoollisleiväksi, kun se siunataan messussa. Katsotaan yhdessä, millaisilla sanoilla se meidän kirkossa siunataan.

Leivotaan yhdessä ehtoollisleipiä (esim. hiljaisuuden vallitessa, rauhoittavaa musiikkia kuunnellen). Tehdään leipiin ristinkuva.

Harjoitellaan lasten kanssa ehtoollispöydän kattamista. Messussa osa lapsista saa avustaa pappia kattamisessa sekä ehtoollisen jakamisessa pitämällä leipälautasta aikuisen jakaessa ehtoollisen.

KOTITEHTÄVÄ

Vie läheisen aikuisen kanssa kynttilä hautausmaalle.

4 Rohkeasti iloinen

TEEMAN KESKEISET KYSYMYKSET

- Mikä tuottaa sinulle iloa?
- Mitä hyvää voisit tehdä muille? Miten voisit ilahduttaa toisia? Tuleeko sinulle hyvä mieli toisten ilahduttamisesta?
- Mitkä juhlat ovat sinulle tärkeitä? Miksi?

Kristinuskon näkökulma: Iloa on myös kirkon juhlissa, esimerkiksi kirkkovuoden juhla-ajoissa sekä ihmisen elämänsäkaareen liittyvissä juhlissa. Esimerkiksi kastejuhla on täynnä iloa.

Kristillisen uskon lähteellä

- Kirkkovuoden juhlat: esimerkiksi joulu, pääsiäinen, helluntai (kirkon syntymäpäivä)
- Yhteinen syöminen Raamatusta: Sakkeus, ehtoollisen asettaminen, viisi leipää ja kaksi kalaa

Toistuvat elementit

Minäkynttilään lisätään asioita, jotka tuottavat iloa itselle ja läheisille. Jos järjestetään jumalanpalvelus, voidaan kynttilöitä käyttää siellä esimerkiksi esirukouksessa. Sen jälkeen kynttilän saa viedä kotiin.

VINKKEJÄ TYÖSKENTELYYN

Tutustuminen ja virittäytyminen

Hampaattomat eläimet

Leikkijät ovat ringissä ja leikin vetäjä sanoo vieressä istuvalleen jonkun eläimen niin, että hampaat eivät näy (huulet venytettynä hampaiden päälle). Hän, kenelle on sanottu eläin jatkaa leikkiä sanomalla toisen eläimen vieressä istuvalle leikkijälle. Jos viestin sanoja tai vastaanottaja nauraa tai näyttää

hampaansa, hän putoaa leikistä pois. Muut leikkijät saavat tietysti nauraa. Jatketaan, kunnes vain yksi leikkijä on jäljellä tai kun leikki on vielä hauska.

TYÖSTÄMINEN

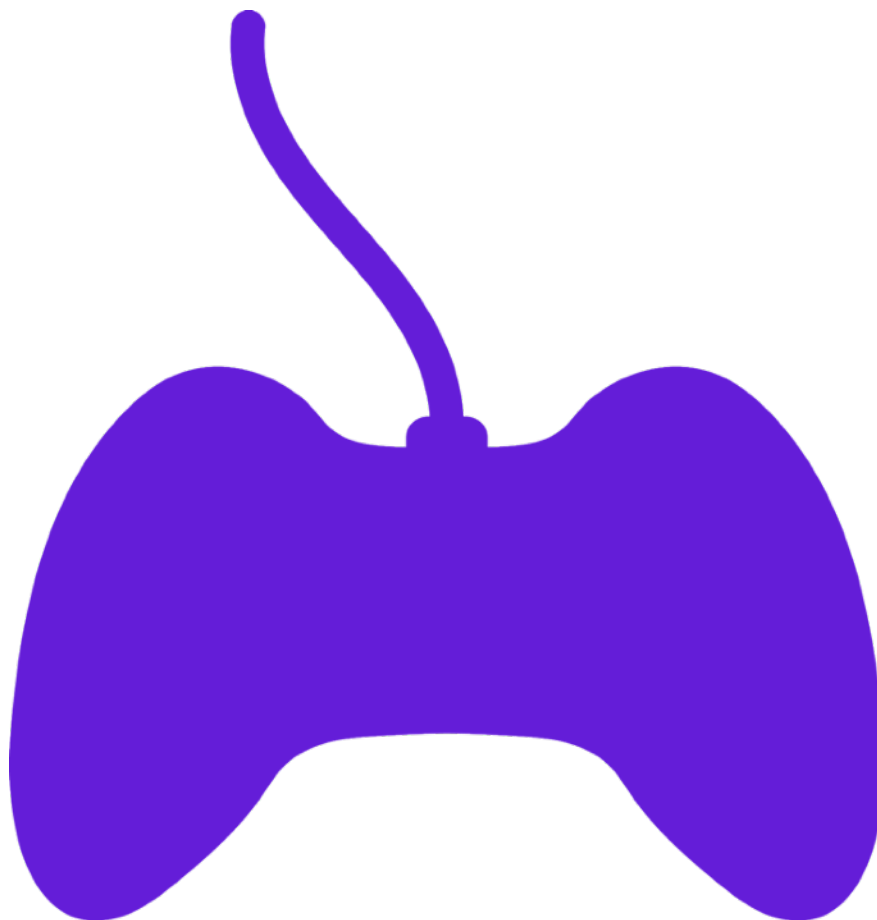
Kymppien nyyttärijuhlat

Järjestetään nyyttärit, jonne jokainen saa tuoda jotain syötävää yhteiseksi iloksi. Nyyttäreiden jälkeen voidaan viisi leipää ja kaksi kalaa tarinan hengessä katsoa kuinka paljon jäi tähteitä. Nyyttäreille voidaan tuoda myös muutakin kuin herkkuja. Jokainen voi tuoda esimerkiksi lautapelin tai leikkiehdotuksen, joka tuottaa iloa kaikille.

Kymppipäivä kirkolla

- Kutsutaan kymmenenvuotiaat kirkolle aamupäivällä.
- Perheet kutsutaan kirkkoon messuun iltapäivällä.
- Aamupäivän aikana kymppivuotiaiden kanssa touhutaan kirkolla. Voidaan järjestää esimerkiksi aartenetsintää tai tiloihin tutustumista.
- Kymppivuotiaille tarjotaan juhlalounas.
- Lounaan jälkeen koristellaan kirkkotilaa ja valmistellaan yhteistä messua ryhmittäin (ks. Kymppien oma messu s. 33)
- Perheiden ja kummien kanssa vietetään yhteistä messua iltapäivällä, minkä jälkeen on täytekkukahvit ja mahdollisesti vielä yhteistä ohjelmaa, jota kympit ovat mukana toteuttamassa.

Kotitehtävä seuraavalla sivulla erikseen tulostettavaksi.

KOTITEHTÄVÄ

Kymppivuotiaan pääsiäistehtävä kotona toteutettavaksi

Kristikunnan suurin juhla on pääsiäinen. Tässä on muutama vinkki, joiden avulla voit valmistautua ja viettää pääsiäistä kotiväkesi kanssa ja samalla syventyä kirkon tärkeimpään juhlaan ja sen sanomaan.

- Hyvissä ajoin: Maahan kylvettävä siemen kuvaa kuolemista ja hautaamista – ja itävä, orastava ja kasvava uusi elämä ylösnousemusta. Laita jo hyvissä ajoin rairuohon tai ohran siemeniä itämään. Ne alkavat itää noin viiden vuorokauden kuluttua kylvämisestä.
- Palmusunnuntaina: Pohjolan palmu on pajunoksa. Käy hakemassa pajunoksia maljakkoon. Voit koristella niitä. Netistä löytyy tietoa ortodoksiselta kirkolta peritystä virpomisperinteestä. Voit antaa koristellun virpomaoksen siunauksen merkiksi kummille, isovanhemmalle, naapurille tai kaverille. Palmusunnuntain evankeliumissa Jeesus ratsastaa aasilla Jerusalemiin pääsiäisjuhille. Tämä on muuten sama kertomus kuin ensimmäisenä adventtina. Palmusunnuntaista alkaa hiljainen viikko.
- Hiljaisen viikon maanantaina, tiistaina ja keskiviikkona: Hiljaisella viikolla järjestetään kirkoissa konsertteja ja hartauksia, joissa luetaan Jeesuksen viimeisiin päiviin liittyviä raamatunkohtia. Osallistukaa johonkin seurakunnan hiljaisen viikon tapahtumaan tai lukekaa Jeesuksen elämästä esimerkiksi lasten Raamatusta. Hiljaisen viikon päivillä on kansanperinteestä säilyneitä nimiä: malkamaanantai, tikkutiistai, kellokeskiviikko ja lankalauantai. Mistähän nämä nimitykset ovat tulleet?
- Kiirastorstai on ehtoollisen asettamisen pyhä. Yhdessä syöminen on ollut kirkon ydintä aivan alusta alkaen. Syökää yhdessä kotona, yhtä aikaa, samassa pöydässä. Käykää kiirastorstain messussa. Lapsetkin voivat osallistua ehtoolliselle vanhempiansa kanssa.
- Pitkäperjantai on surun ja kuoleman ja ristin päivä. Jutelkaa kotona, mitä ajatuksia kuolema ja kärsimys herättävät.
- Hiljaisena lauantaina Jeesus on haudassaan, mutta älä sinä jää vain sänkyyn loikoilemaan. Voisitte katsoa vaikkapa jonkin Jeesus-elokuvan. Muistakaa myös laittaa pasha valumaan huomista varten. Pasha on perinteinen pääsiäisruoka. Etsi netistä hyvä resepti.
- Pääsiäinen on ilon, elämän ja ylösnousemuksen juhla. Maalaa pääsiäismunia ja syö eilen valmistettua pashaa. Etsi netistä tietoa, mitä pääsiäismuna symboloi ja kuka maalasi ensimmäisen pääsiäismunan. Keitetyillä kananmunilla voi ottaa pääsiäisateriaalla pienen skaban. Jokainen tarvitsee oman kananmunan. Valitse pari. Kolauttakaa kananmunat yhteen. Se pääsee jatkoon, jonka kananmuna säilyy ehjänä.

Rohkeus-ideoita teemallisiin kerhoihin

	ROHKEASTI MINÄ	ROHKEASTI MUIDEN KANSSA	ROHKEASTI SURULLINEN	ROHKEASTI ILOINEN
Kokkikerhot	Lempiruoat Mikä ruoka olisin? Kastejuhlan tarjoilut Kehittyminen kokkina	Yhteinen ateria, ateriyhteys Mitä meillä kotona syödään? Leipominen toisille ihmisille Juhlaruokaperinteet, värisymboliikka, kattaus, koristeet	Lohturuoka Muistotilaisuuden tarjoilut	10-synttärimenu Pääsiäisateria Juhlaruoat
Luontokerhot	Mitä luonto merkitsee minulle? Miten voin arvostaa luontoa tiedollisesti ja kokemuksellisesti?	Maailma on yhteinen Miten kohtelen luomakuntaa, ihmisiä, eläimiä ja kasveja?	Ikävä menetettyihin paikkoihin, luontoon liittyvät surut ja ahdistukset, luonto lohduttajana Hautausmaavierailu	Luonnon kauneudesta iloitseminen, retkeily, seikkailu
Liikunnalliset kerhot	Minä pelaajana Pelivälineiden siunaus Kehittyminen urheilijana	Yhteispeli Jokaisella tärkeä paikka joukkueessa. Minä joukkueen jäsenenä.	Häviö ja tappio Epäonnistuminen Loukkaantuminen	Voitto Palkinnot Yhdessä onnistuminen

Hartauselämän kokonaiskaari

TOISTUVAT JA KONKREETTISET ELEMENTIT

Hartauselämän kokonaiskaari on hyvä rakentaa toistuvista elementeistä, jotka ovat tulevat tutuiksi ja tukevat yhteistä ja myös omaa henkilökohtaista rukouselämää. On hyvä tarjota tai vielä paremmin tehdä yhdessä jokin rukousväline, joka jää lapselle käyttöön kokoontuvan toiminnan jälkeenkin.

ESIMERKKITOTEUTUKSIA KERHOTOIMINNASSA

- **Minäkynttilä.** Tehdään oma minäkynttilä, joka sytytetään kaikissa kymppitoiminnan hartauksissa ja jumalanpalveluksissa. Jokaisesta teemasta lisätään kynttilään jotakin uutta.
- **Rukoushelmet ja Isä meidän -rukous.** Tehdään oma rukoushelminauha, jota käytetään kaikissa kymppitoiminnan hartauksissa ja jumalanpalveluksissa. Helminauhaa voidaan rakentaa vaihteittain taikka tehdä se kerralla valmiiksi. Eri kokoontumiskerroilla tutkitaan joitakin päivän teemaan sopivia helmiä. Lönnebon rukoushelminauhan voi liittää Isä meidän -rukoukseen. Hartaudessa voidaan tällöin pysähtyä pohtimaan myös päivän teemaan sopivaa Isä meidän -rukouksen pyyntöä.
- **Psalmi 139.** Työstetään kaikissa kymppitoiminnan hartauksissa ja jumalanpalveluksissa psalmia 139. Materiaalina voidaan käyttää myös Kaisa Aitlahden ja Satu Reinikaisen Piirrän sinuun tarinan -kirjan tekstiä ja piirtämisohjetta Sinä olet ihme.

SISÄLLÖT JA TOTEUTUSIDEAT TEEMOITTAIN

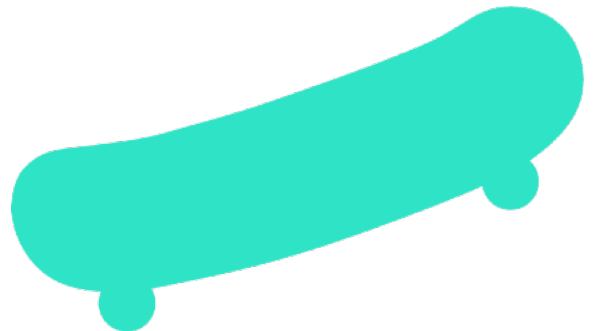
	ROHKEASTI MINÄ	ROHKEASTI MUIDEN KANSSA	ROHKEASTI SURULLINEN	ROHKEASTI ILOINEN
Minäkynttilä	Jokainen saa oman minä-kynttilän rukouskynttiläksi Tehdään kynttilään kuva tai kuvia • millainen ihme minä olen • mistä saan rohkeutta olla oma itseni	Tutkitaan kynttilöiden eroja ja yhteisiä kuvia. Täydennetään kuvia uusilla oivalluksilla kavereista, ystävyydestä ja perheestä.	Lisätään kynttilään symboliikkaa koetusta surusta ja siitä, mikä on auttanut ja kantanut surussa.	Kynttilää käytetään yhteisessä messussa -> kynttilät kotiin ja omaan rukouselämään ja kodin kynttilähetkiin.
Lönnebon rukoushelmet	Jumala-helmi, minähelmi, kasteen helmi, salaisuuksien helmet	Lähimmäisenrakkauden helmi, Jumalan rakkauden helmi	Autiomaan helmi, yön helmi, ylösnousemuksen helmi	Huolettomuuden helmi, Jumala-helmi
Isä meidän -rukous Tähän voidaan yhdistää rukous-helmet	Isä meidän, joka olet taivaissa. (Jumala) Pyhitetty olkoon sinun nimesi. (Minä) Tulkoon sinun valtakuntasi. (Kaste)	Anna meille meidän syntimme anteeksi (Lähimmäisenrakkaus) niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet. (Jumalan rakkaus)	Tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä niin kuin taivaissa. (Autiomaan) Äläkä saata meitä kiusaukseen (Yö) vaan päästä meidän pahasta. (Ylösnousemus)	Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme. (Huolettomuus) Sillä sinun on valtakunta, voima ja kunnia iankaikkisesti. Aamen. (Jumala)
Psalmi 139	jakeet 13-17, 9-10	jakeet (19-22,) 23-24	jakeet 7-8, 11-12	jakeet 1-6, 18

Kymppien oma messu

MESSU VALMISTELLAAN RYHMISSÄ

Alla on ohjeet ryhmille. Jos messua valmisteleva joukko on pieni, voi valita alla olevista valmisteluryhmistä muutamia. Loput tehtävät hoitaa työntekijä itse tai ne tehdään koko joukolla yhdessä. Jokainen voi itse valita, mihin ryhmään menee.

- **Suntiorymä.** Järjestää kirkkotila kuntoon eli laittaa alttaripöytä kuntoon (valkoinen pöytäliina, kirkkovuoden liturgisen värin mukainen alttariliina, oikea määrä kynttilöitä, sopivat kukat) ja järjestää istuimet ja virsi- tai laulukirjat paikoilleen. Tehkää alttaritaulu. Alttaritaulun voi tehdä vaikka lakanakankaalle spray-väreillä tai ottaa valokuva, joka heijastetaan alttariseinälle videotykillä. Soittakaa kirkonkelloja juuri ennen jumalanpalveluksen alkua. Kirkonkellot voi tehdä myös itse tai etsiä hyviä kumisevia kellonääniä YouTubesta. Jos aikaa on vähän tai tekemistä paljon, suntiorymän voi jakaa myös suntiorymäksi, alttariryhmäksi ja alttaritauluryhmäksi.
- **Liturgiarymä.** Jakakaa messukaavassa **oranssilla** olevat liturgin tehtävät: alkusiunaus, vuorotervehdys, synnintunnustuksen esilukija, synninpäästö ja Herran siunaus. Synnintunnustukseen ja synninpäästöön voi ottaa mukaan toiminnallisia elementtejä. Avustakaa ehtoollisen jakamisessa. Ristinmerkki tehdään oikealla kädellä kämmen auki, ylhäältä alas ja vasemmalta oikealle. Muistisääntö: Isän (joka on ylhäällä taivaassa) ja Pojan (joka tuli alas maailmaan) ja Pyhän Hengen (joka on vasemmalla ja oikealla ympärillämme ja alusta loppuun kanssamme) nimeen.
- **Johdantosanarymä.** Laatikaa messun johdantosanat, joissa kerrotaan lyhyesti, mikä on messun aihe ja teema ja että seuraavaksi hiljennytään synnintunnustukseen. Tämän ryhmän voi yhdistää liturgiaryhmään.
- **Saarnarymä.** Miettikää, mitä päivän evankeliumi tai raamatunlukukappale tarkoittaa. Kirjoittakaa muistiin kommentteja ja kysymyksiä. Mitä itse vastaisitte noihin kysymyksiin? Saarnaaja käsittelee näitä saarnassaan. Jos väkeä on vähän, tämän ryhmän voi yhdistää johonkin toiseen taikka saarnaaja voi kysellä ryhmän ajatuksia saarnan aikana.
- **Draamarymä.** Tehkää päivän evankeliumista tai lukukappaleesta pieni näytelmä ja esittäkää se. Evankeliumitapahtuman voi esittää sellaisenaan, niin että jokaisella on omat vuorosanansa taikka sitten kertoja lukee koko tekstin, jota ryhmä esittää. Tapahtuman voi siirtää myös nykyaikaan.

- **Rukousryhmä.** Lukekaa päivän rukous (kohta 6) Kirkkokäsikirjasta. Laatikaa yhteinen esirukous (kohta 10). Lukekaa se. Rukous voi olla myös toiminnallinen ja symbolinen. Esirukouksessa tulee olla seuraavia aiheita koskevia kiitoksia ja pyyntöjä – iloja ja suruja:

- me ja meille tärkeät – koti, oma kotikunta tai -kaupunki, Suomi, maailma
- oma kotiseurakunta, maailmanlaaja Kristuksen kirkko ja oman hiippakunnan piispa nimeltä mainittuna, lähetystyö
- ne, jotka eivät enää itse jaksaa uskoa, toivoa, rakastaa tai rukoilla, eli sairaat, kiusatut, sorretut, väsyneet, masentuneet, surun murtamat

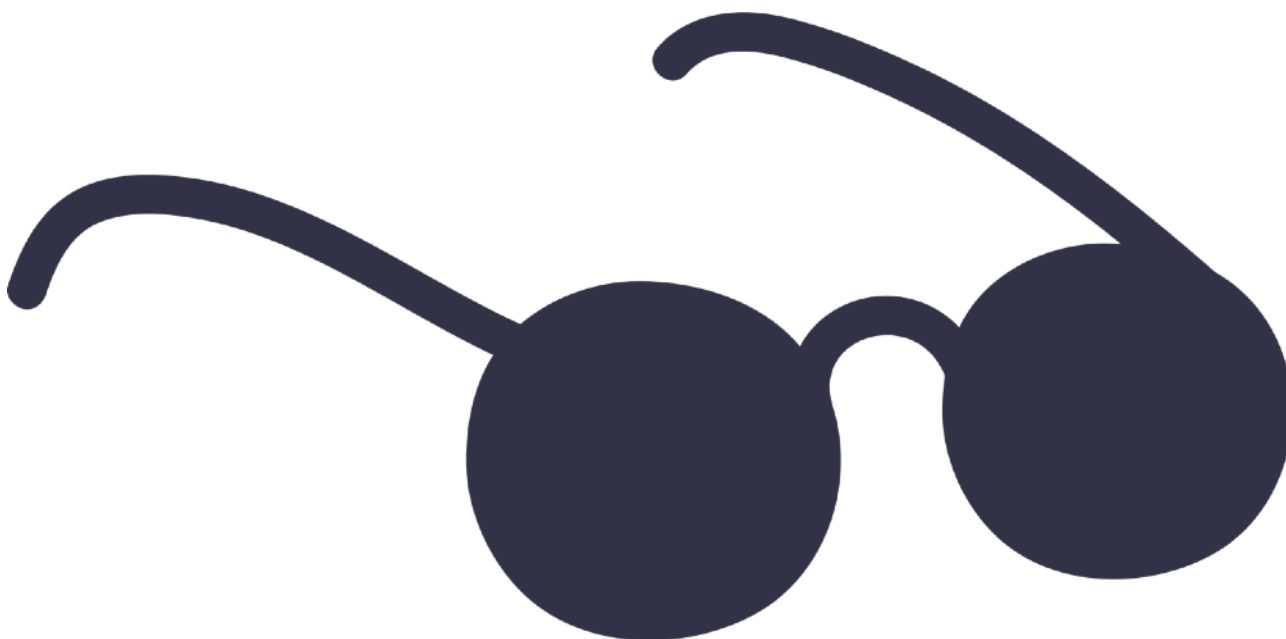
- **Musiikkiryhmä.** Toteuttakaa messumusiikki, joka on merkitty messukaavaan **turkoosilla**, eli valitkaa sopivat virret tai laulut, soittakaa ja laulakaa, olkaa kuoro tai esilauluryhmä. Kertokaa seurakunnalle, mikä laulu milloinkin lauletaan.

MESSUSSA ON HYVÄ OLLA MUKANA TOIMINNALLISIA ELEMENTTEJÄ

- Hyviä toiminnallisia ideoita on esimerkiksi Hanna Vaittisen ja Juha Luodeslammen kirjoissa Liikuttava messu, Liikuttava rukous ja Liikuttava hartaus.

MESSUN KAAVA

- Musiikki on merkitty **turkoosilla**, liturgin osat **oranssilla** ja seurakunnan yhteen ääneen lausumat kohdat **violetilla**.
- Messun kaava jaetaan paperisena tai sähköisenä osallistujille.

1. ALKUVIRSI

2. ALKUSIUNAUS JA VUOROTERVEHDYS

Liturgi: Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Seurakunta: Aamen.

Liturgi: Herra olkoon teidän kanssanne.

Seurakunta: Niin myös sinun henkesi kanssa.

3. JOHDANTOSANAT

4. YHTEINEN RIPPI

Synnintunnustus

Pyhä Jumala, tässä olen. Monet asiat painavat mieltäni.
Olen sanonut pahasti ja tehnyt väärin.
Se on aiheuttanut murhetta toisille ihmisille ja sinulle.
Anna syntini anteeksi. Luotan siihen, että sinä rakastat minua.

Synninpäästö

Liturgi: Jeesus sanoo:
»Ystäväni, ole rohkealla mielellä, sinun syntisi annetaan anteeksi.»

Seurakunta: Aamen.

5. KIITOSVIRSI * Seurakunta laulaa kiitosvirren seisten

6. PÄIVÄN RUKOUS

7. PÄIVÄN EVANKELIUMI tai Raamatun lukukappale

8. PÄIVÄN VIRSI

9. SAARNA

10. USKONTUNNUSTUS * Seurakunta lausuu uskontunnustuksen seisten.

Minä uskon Jumalaan, Isään, Kaikkivaltiaaseen, taivaan ja maan Luojaan, ja Jeesukseen Kristukseen, Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Herraamme, joka sikisi Pyhästä Hengestä, syntyi neitsyt Mariasta, kärsi Pontius Pilatuksen aikana, ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin, astui alas tuonelaan, nousi kolmantena päivänä kuolleista, astui ylös taivasiin, istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla puolella

ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja Pyhään Henkeen, pyhän yhteisen seurakunnan,
pyhäin yhteyden, syntien anteeksiantamisen,
ruumiin ylösnousemisen ja iankaikkisen elämän.

11. YHTEINEN ESIRUKOUS

12. UHRIVIRSI

13. EHTOOLLISRUKOUS

14. ISÄ MEIDÄN

Isä meidän, joka olet taivaissa.
Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Tulkoon sinun valtakuntasi.
Tapahtukoon sinun tahtosi,
myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille meidän syntimme anteeksi,
niin kuin mekin anteeksi annamme niille,
jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
Äläkä saata meitä kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.
Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
Aamen.

15. EHTOOLLISEN VIETTO

16. YLISTYSVIRSI * Seurakunta laulaa ylistystä seisten.

17. HERRAN SIUNAUS * Seurakunta ottaa siunauksen vastaan seisten.

Liturgi:

Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.
Herra kirkastakoon kasvonsa teille
ja olkoon teille armollinen.
Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne
ja antakoon teille rauhan.
Isän ja + Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Seurakunta: Aamen.

18. LOPPUVIRSI

19. LÄHETTÄMINEN